

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Digitální učební materiál

Číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.0802
Název projektu	Zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT
Číslo a název šablony klíčové aktivity	III/2 – Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT
Příjemce podpory	Gymnázium, Jevíčko, A. K. Vitáka 452

Název DUMu	Starověká Mezopotámie – Babylonie, Chetité
Název dokumentu	VY_32_INOVACE_11_08
Pořadí DUMu v sadě	8
Vedoucí skupiny/sady	Mgr. Jaromír Baranok
Datum vytvoření	10. listopadu 2012
Jméno autora	Mgr. Jaromír Baranok
e-mailový kontakt na autora	baranok@gymjev.cz
Ročník studia	1. ročník
Předmět nebo tematická oblast	dějepis
Výstižný popis způsobu využití materiálu ve výuce	pracovní list k dějinám starověké Mezopotámie, postihuje základní rysy starověké Babylonie a Chetitské říše. Inovace: mezipředmětové vztahy (geografie), využití ICT, mediální technika.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

STAROVĚKÁ MEZOPOTÁMIE – BABYLONIE, CHETITĚ

BABYLONIE

Periodizace

starobabylonská říše (19. – 16. století př. Kr.)

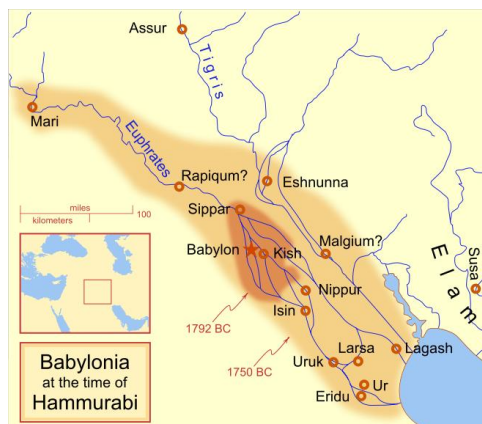
středobabylonská říše (1500–1000 př. Kr.)

novobabylonská říše (625–539 př. Kr.)

STAROBABYLONSKÁ ŘÍŠE

1. Doplňte:

Nejvýznamnějším panovníkem tohoto období byl ..... (vládl v letech 1792–1750 př. Kr.).

Autor: MapMaste, licence Creative Commons, BY-SA

http://commons.wikimedia.org/w/index.php?title=File:Hammurabi%27s_Babylonia_1.svg&page=1, licence CC

2. Jakými činy přispěl k rozvoji říše?

dálkový obchod

.....

zemědělství

.....

státní správa

.....

[http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Flickr_-_USCapitol_-_Hammurabi_\(fl._c._1792-1750_B.C.\)_jpg?uselang=cs](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Flickr_-_USCapitol_-_Hammurabi_(fl._c._1792-1750_B.C.)_jpg?uselang=cs), licence PD

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

3. Do historie se Chammurapi zapsal zejména vydáním zákoníku. Kromě zákonů také vypovídá o složení společnosti. Z jakých vrstev se společnost skládala? Jak byste charakterizovali pojetí práva v té době (viz ukázka)?

složení společnosti } .....

.....

.....

§ 153 - Jestliže něčí manželka dala usmrtit svého manžela kvůli jinému muži, tuto ženu narází na kůl.

§ 195 - Jestliže dítě udeřilo svého otce, utnou mu ruku.

§ 196 - Jestliže plnoprávný občan vyrazil oko plnoprávnému občanu, vyrazí mu oko.

198. Jestliže vyrval oko nevolníka nebo zlomil kost nevolníka, zaplatí jednu minu stříbra.

§ 200 - Jestliže plnoprávný občan vyrazil zub plnoprávného občana, sobě rovného, vyrazí mu zub.

§ 219 - Jestliže lékař provedl na otroku muškéna bronzovým nožem těžkou operaci a způsobil jeho smrt, nahradí otroka za otroka.

§ 282 - Jestliže otrok řekl pánovi: „nejsi mým pánem,“ jeho pán jej usvědčí, že je jeho otrokem a utne mu ucho.

(Chammurapiho zákoník. Dostupné na <http://antiquus.blog.cz/0712/pravo-a-zakony-chammurapi>.)

STŘEDOBABYLONSKÁ ŘÍŠE A NOVOBABYLONSKÁ ŘÍŠE

4. Doplňte.

Období středobabylonské říše je nazýváno **temnou epochou** babylonských dějin pro nedostatek zpráv. Vlády se zmocnili Kassité, Ealmité a nakonec Asyřané. Až v letech 612 - 609 př. Kr. panovník ....., který se v Babylonii chopil moci, se spojenci asyrskou říši zničil a začíná nové období v dějinách Babylonie – novobabylonská říše. Protože Nabopalassar pocházel

1

z Chaldeje (jižní část babylonie) hovoříme o nastolení **chaldejské dynastie**.

Jeho syn ....., (vládl v letech 605 - 562 př. Kr.) dobývá roku 587 př. Kr. město ..... a jeho obyvatele ..... Babylon dostává nové hradby a vznikají i další stavby. Jednou z nich je ..... (viz obrázek její repliky). Jeho nástupci museli čelit hospodářským

problémům a útokům Peršanů. Roku **539 př. Kr. je Babylon bez boje dobyt perskými vojsky**, v jejichž čele stál král Kýros II.

¹ Autor: Rictor Norton, licence Creative Commons, BY
http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Ishtar_Gate_at_Berlin_Museum.jpg, licence CC

evropský
sociální
fond v ČR

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

CHETITÉ

5. Doplňte.

Chetití byli indoevropským národem, který se kolem roku 1900 př. Kr. usadil v Malé Asii, a v dalších staletích ovládli území dnešní Sýrie, Libanonu a Palestiny (viz mapa). Sídlním městem se stala ..... Byli národem válečníků, užívali jako první železné zbraně, obávanou zbraní byly válečné vozy. Válečné výpravy Chetitů směřovaly do Sýrie, v 16. století př. Kr. dobyli Babylon a neváhali se postavit i ..... S nimi svedli roku 1274 př. Kr. u Kadeše v dnešní Sýrii jednu z nejslavnějších bitev starověku. Kolem roku 1200 př. Kr. se chetitská říše hroutí pod náporom tzv. mořských národů.

Domácí úkol: Zjistěte více o tzv. mořských národech a bitvě u Kadeše.

Autor: Dodo, licence Creative Commons, BY-SA

<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Starov%C4%9Bk%C3%BD-BI%C3%ADzk%C3%BD-v%C3%BDchod.png?uselang=cs>, licence CC

6. Chetití užívali klínopisné písmo. Kdo se zasloužil o jeho rozluštění (viz foto) a vytvořil základy chetitologie?

První rozluštěná chetitská věta

Prof. PhDr. ....
(1879 – 1952)

𐎠𐎺𐎠𐎧𐎺𐎠𐎧𐎺𐎠𐎧𐎺𐎠𐎧𐎺𐎠𐎧𐎺𐎠𐎧		
nu	NINDA – an	e – iz – za – at – te – ni
nyní	chléb	budete jísti
𐎠𐎺𐎠𐎧𐎺𐎠𐎧𐎺𐎠𐎧𐎺𐎠𐎧𐎺𐎠𐎧𐎺𐎠𐎧𐎺𐎠𐎧		
wa	d – da – ar – ma	e – ku – ut – te – ni
vodu	poté	budete pítí

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:1_rozlu%C5%A1t%C4%9Bn%C3%A1_v%C4%9Bta.JPG, licence PD

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Bed%C5%99ich_Hrozn%C3%BD_v_20_letech.jpg, licence PD

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Řešení

1.
  - Chammurapi
2.
  - dálkový obchod: všeobecné platidlo
  - zemědělství: centrální řízení závlahového systému
  - státní správa: zákoník, centrální správa
3.
  - složení společnosti: awílové, muškénové a otroci
  - princip odvetných trestů, tresty podle společenské kategorie
4.
  - Nabopalassar; Nabukadnesar II., Jeruzalém, deportoval do Babylonie, Ištařina brána
5.
  - Chattušaš, Egypťanům
6.
  - prof. PhDr. Bedřich Hrozný

evropský
sociální
fond v ČR

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

1. Seznam literatury

POPELKA, Miroslav a Veronika VÁLKOVÁ. *Dějepis pro gymnázia a střední školy*. 1. vyd. Praha: SPN - pedagogické nakladatelství, 2001, 143 s. ISBN 80-723-5145-1.

Atlas světových dějin: 1. díl. Pravek - středověk. 1. vyd. Praha: Kartografie, 1996, 52 s. ISBN 80-701-1343-X.

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Babylonie>

http://cs.wikipedia.org/wiki/Bed%C5%99ich_Hrozn%C3%BD

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Chetit%C3%A9>

2. Obrázky

Autor: Dodo, licence Creative Commons, BY-SA

<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Starov%C4%9Bk%C3%BD-BI%C3%ADzk%C3%BD-v%C3%BDchod.png?uselang=cs>, licence CC, (cit. 28-10-2012)

Autor: MapMaste, licence Creative Commons, BY-SA

http://commons.wikimedia.org/w/index.php?title=File:Hammurabi%27s_Babylonia_1.svg&page=1, licence CC, (cit. 28-10-2012)

Autor: Rictor Norton, licence Creative Commons, BY

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Ishtar_Gate_at_Berlin_Museum.jpg, licence CC, (cit. 28-10-2012)

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Bed%C5%99ich_Hrozn%C3%BD_v_20._letech.jpg, licence PD, (cit. 28-10-2012)

[http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Flickr_-_USCapitol_-_Hammurabi_\(fl._c._1792-1750_B.C.\).jpg?uselang=cs](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Flickr_-_USCapitol_-_Hammurabi_(fl._c._1792-1750_B.C.).jpg?uselang=cs), licence PD, (cit. 28-10-2012)

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:1._rozlu%C5%A1t%C4%9Bn%C3%A1_v%C4%9Bta.JPG, licence PD, (cit. 28-10-2012)

3.

Materiál je určen pro bezplatné užívání pro potřebu výuky a vzdělávání na všech typech škol a školských zařízení. Jakékoliv využití podléhá autorskému právu. Dílo smí být dále šířeno pod licencí CC BY-SA (www.creativecommons.cz).